

Αγορά Χονδρικής Πρόσβασης και Εκκίνησης Κλήσεων στα Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας - Αγορά 15 της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στα πλαίσια της διαδικασίας ανά-λυσης αγορών για τους σκοπούς 'εκ των προτέρων' (ex ante) ρύθμισης, η EETT κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υφίσταται μια διακριτή σχετική αγορά προϊόντων χονδρικής για πρόσβαση και εκκίνηση κλήσεων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, η οποία καλύπτει όλη την Ελληνική Επικράτεια και αποτελείται από τα εξής κύρια στοιχεία:

- > Περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες χονδρικής πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων που παρέχονται από Παρόχους Δικτύων Κινητής (ΠΔΚ),
- > Περιλαμβάνει όλους τους ΠΔΚ σε μια ενιαία σχετική αγορά πολλών παρόχων, και
- > Περιλαμβάνει την αυτό-παρεχόμενη πρόσβαση και εκκίνηση κλήσεων από κατοποποιημένους ΠΔΚ στην Ελλάδα.

Τα χαρακτηριστικά αυτά θα διευκόλυναν τον ορισμό αγοράς που θα υποστήριζε την ύπαρξη πολλών μορφών πρόσβασης που αφορούν διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, συμπεριλαμβανομένης της παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών (π.χ., χρόνος με διαφορετική επωνυμία ή χωρίς), της πρόσβασης από ΕΠΔΚ, της έμμεσης πρόσβασης (δηλαδή, Προεπιλογής Φορέα), και της εθνικής περιαγωγής.

Επειδή είναι πιθανό να υπάρχει στενή σύνδεση ανάμεσα στο πεδίο του ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής και την ανάγκη επιβολής πρόσβασης στο επίπεδο χονδρικής στον τομέα της κινητής, η EETT επεδίωξε επίσης να προσδιορίσει τις παραμέτρους του ορισμού αγοράς για τις υπηρεσίες κινητής σε επίπεδο λιανικής.

Ενόψει των ανωτέρω, η EETT κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σχετική αγορά για την παροχή λιανικών υπηρεσιών κινητής αποτελείται από ένα «πακέτο» υπηρεσιών κινητών επικοινωνιών και εξαιρεί τις υπηρε-

σίες σταθερών επικοινωνιών. Αυτή η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει τη λιανική πρόσβαση κινητής, τις βασικές εξερχόμενες υπηρεσίες φωνής από κινητό (τόσο τις εθνικές όσο και τις διεθνείς), τα βασικά και προστιθέμενης αξίας SMS, τη διεθνή περιαγωγή, και συμπληρωματικές υπηρεσίες δεδομένων κινητής. Σύμφωνα με την κοινωτική πρακτική, η παροχή των υπηρεσιών αυτών με προπληρωμή ή με συμβόλαιο εμπήπει στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων. Με βάση την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, η παροχή των υπηρεσιών αυτών μέσω δικτύων 3G θα περιλαμβάνεται στο πακέτο υπηρεσιών που αποτελεί τη σχετική αγορά προϊόντων.

Τέλος, η EETT προσδιόρισε το γεωγραφικό εύρος των ως άνω αγορών (χονδρικής και λιανικής) ως αυτό της Ελληνικής Επικράτειας.

Κατόπιν του ορισμού μιας σχετικής αγοράς για τη χονδρική πρόσβαση & εκκίνηση κλήσεων σε κινητά στην Ελλάδα, η EETT διεξήγαγε σχετική ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η εν λόγω αγορά χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού ή εάν μια ή περισσότερες επιχειρήσεις κατέχουν Σημαντική Ισχύ στην ως άνω σχετική Αγορά (ΣΙΑ), είτε Ατομικά ή Συλλογικά:

[Α] Τα συμπεράσματα της EETT αναφορικά με την ύπαρξη ή μη Ατομικής Δεσπόζουσας Θέσης είναι τα εξής:

Δε δύναται να υποστηριχθεί επιτυχώς ότι κάποιος ΠΔΚ κατέχει ατομικά ΣΙΑ και άρα ότι είναι σε θέση να λειτουργήσει ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές ή πελάτες του στη σχετική αγορά χονδρικής πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων σε δίκτυα κινητής.

Συγκεκριμένα:

- > Κανένας ΠΔΚ δεν κατέχει μερίδιο αγοράς άνω του 50% της σχετικής αγοράς, είτε υπολογίζεται με βάση τους συνδρομητές, είτε τα έσοδα. Το κριτήριο του 50% καθιερώθηκε στην Υπόθεση AKZO ως μαχητό τεκμήριο ατομικής δεσπόζουσας θέσης. Επίσης, φαίνεται ότι κανένας ΠΔΚ δεν έχει μερίδιο αγοράς 40%, το οποίο είναι το μερίδιο αγοράς που συνήθως συνδέεται με το ελάχιστο κριτήριο δεσπόζουσας θέσης που καθιερώθηκε σύμφωνα με την Υπόθεση United Brands.
- > Δεύτερον, υπό σχετικούς όρους, κανένας ΠΔΚ δεν έχει σημαντική ανταγωνιστική διαφορά από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή του, όσον αφορά στα μερίδια αγοράς. Είναι σύνηθες, π.χ., μια εταιρεία με δεσπόζουσα θέση να διαπιστώνεται ότι είναι τουλάχιστον διπλάσια σε μέγεθος από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή της, σε σχέση με το μερίδιο αγοράς.
- > Τρίτον, κανένας ΠΔΚ δεν έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι άλλου ΠΔΚ που θα ήταν τόσο σημαντικό ώστε να του παρέχει δεσπόζουσα θέση. Οι τρεις πάροχοι κατέχουν άδειες 2G και 3G, ενώ και οι τρεις είναι κατοποποιημένοι και χαρακτηρίζονται από ισχυρά λογότυπα.
- > Τέταρτον, η πρώτη θέση στην αγορά στην Ελλάδα δεν ήταν σταθερή όλα τα χρόνια, καθώς η COSMOTE και η VODAFONE έχουν αλλάξει θέση, όσον αφορά στα μερίδια αγοράς, και η TIM HELLAS πρόσφατα κέρδισε σημαντικό μερίδιο αγοράς από την συγκέντρωση της Q TELECOM με την TIM HELLAS, με αποτέλεσμα να μειώσει σημαντικά την απόσταση ανάμεσα στην ίδια και τους ανταγωνιστές της ΠΔΚ.

[Β] Τα συμπεράσματα της EETT αναφορικά με την ύπαρξη ή μη Συλλογικής Δεσπόζουσας Θέσης είναι τα εξής:

Τουλάχιστον για το παρόν στάδιο της εξέλιξης της αγοράς και στα πλαίσια της 'εκ των προτέρων' ανάλυσης της αγοράς που διεξήγαγε η EETT βάσει του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου, υπάρχουν ανεπαρκείς ενδείξεις ως προς το εάν οι εταιρείες COSMOTE και VODAFONE αφενός, ή οι εταιρείες COSMOTE, VODAFONE και TIM HELLAS αφετέρου, έχουν συλλογικά ή από κοινού δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά για την πρόσβαση και εκκίνηση κλήσεων. Ο λόγος για τον οποίο η EETT καταλήγει στην ως άνω θεώρηση για τους σκοπούς της ex ante ανάλυσής της, βασίζεται, μεταξύ άλλων, στα κάτωθι:

- > Ο βαθμός συγκέντρωσης της αγοράς αν και δεν είναι χαμηλός, υπολογίζεται περίπου στο 3,194 του δείκτη συγκεντρώσεων HHI (Herfindahl - Hirschman Index). Ο εν λόγω βαθμός συγκέντρωσης είναι σημαντικά μικρότερος από αυτόν που παρατηρείται σε ένα Κράτος Μέλος (Ιρλανδία), όπου και κρίθηκε ότι υπήρχε συλλογική ΣΙΑ.
- > Αν και η αγορά φτάνει σε επίπεδο ωριμότητας και η διείσδυση των παραδοσιακών υπηρεσιών 2G έχει φθάσει σε υψηλά επίπεδα, εκτιμάται ότι υπάρχει πεδίο για ανάπτυξη με την εισαγωγή των υπηρεσιών 3G.
- > Αν και υπάρχει μια σειρά κοινών εμπορικών χαρακτηριστικών μεταξύ των εταιρειών COSMOTE και VODAFONE (και έως ένα βαθμό και της εταιρείας TIM HELLAS) που ενδεχομένως να εμφανίζονται ως συμμετρικά και άρα ικανά να οδηγούν σε εναρμονισμένη εμπορική πρακτική (ήχ ομοιογένεια προϊόντων, κοινή διαθεσιμότητα των τεχνολογικών καινοτομιών και σύγκλιση των μεριδίων αγοράς τους), σε γενικές γραμμές, δεν δύναται να συμπεράνει κανείς με επαρκή βεβαιότητα, στο πλαίσιο της παρούσας 'εκ των προτέρων' ανάλυσης, ότι τα εμπορικά συμπεράσματα των εν λόγω εταιρειών μπορούν

να ευθυγραμμισθούν με τέτοιο τρόπο που να θεμελιώνει την ύπαρξη ΣΙΑ που θα εδύνατο να διατηρηθεί για τη διάρκεια της παρούσας εξέτασης για όλες τις λιανικές κινητές υπηρεσίες. Επιπλέον, τα μέσα επίπεδα ROCE (Return on Capital Employed) και ARPU (Average Revenue per User) δεν υποδεικνύουν ότι η Ελληνική αγορά κινητής επιδεικνύει τα επίπεδα εκείνα της δομικής σταθερότητας που θα απαιτούνταν για τη διαπίστωση ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης ελλείψει και μιας διαπίστωσης κατάχρησης (η οποία θα εδύνατο να ερευνηθεί με τη σειρά της στα πλαίσια της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού από την EETT).

- > Η εταιρεία TIM HELLAS, κατόπιν της πρόσφατης συγκέντρωσης με την εταιρεία Q TELECOM, δύναται να έχει πολύ διαφορετικούς σκοπούς σε σχέση με τους δύο άλλους ανταγωνιστές της. Σε εμπορικό επίπεδο, η εταιρεία TIM HELLAS θα αποκτήσει την αυξανόμενη πελατειακή βάση της εταιρείας Q TELECOM (της οποίας η πλειοψηφία αποτελείται από πελάτες προπληρωμένου χρόνου), και σε ανταγωνιστικό επίπεδο, σύμφωνα και με την Απόφαση της ΕΕ για την έγκριση της συγκέντρωσης των εταιρειών TIM HELLAS/ Q TELECOM, δύναται να γίνει ένας πιο αποτελεσματικός ανταγωνιστής των εταιρειών COSMOTE και VODAFONE.
- > Αντίθετα με την κατάσταση στην Ιρλανδία και Ισπανία, όπου οι ΕΡΑ

διαπίστωσαν την ύπαρξη συλλογικής ΣΙΑ επί τη βάση του ότι υπήρχε σημαντική μη εκφρασμένη ζήτηση από τους εναλλακτικούς παρόχους για τη χονδρική κινητή πρόσβαση στην οποία δεν ανταποκρινόνταν οι ΠΔΚ, στην Ελλάδα δεν παρατηρείται αντίστοιχη κατάσταση. Συνεπώς, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι λειτουργίες των ΠΔΚ σε επίπεδο χονδρικής παρέχουν πεδίο για εναρμονισμένη πρακτική.

Η EETT κατέληξε συνεπώς ότι στο πλαίσιο της παρούσας 'εκ των προτέρων' εξέτασης και ανάλυσής της δεν προέκυψαν συμπερασματικά στοιχεία επί τη βάσει των οποίων θα εδύνατο να ορισθεί η οποιαδήποτε εταιρεία κινητής στην Ελλάδα (ατομικά ή συλλογικά) ως έχουσα ΣΙΑ στη σχετική αγορά. Ως εκ τούτου, δεν είναι απαραίτητο να επιβληθούν υποχρεώσεις σε οποιαδήποτε εταιρεία κινητής αναφορικά με τη χονδρική αγορά πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας. Ωστόσο, η EETT θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί προκειμένου να εξεταστεί εάν οι συνθήκες της αγοράς επιβάλλουν αναθεώρηση των συμπερασμάτων αναφορικά με τις συνθήκες ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά. Κάτι τέτοιο καθίσταται εξάλλου ιδιαίτερα σημαντικό, ενόψει του βαθμού της μεγαλύτερης συγκέντρωσης στην αγορά, λόγω της συγκέντρωσης της εταιρείας Q TELECOM με την TIM HELLAS.